

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ &
ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕΕΛΠΝΟ)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΤΖΑΚΙΩΝ

Δεκέμβριος 2012

Σε επίπεδο κατώτερης ατμόσφαιρας τα αστικά τζάκια συνεισφέρουν στο νέφος της πόλης.

Ένα παραδοσιακό τζάκι εκλύει στην ατμόσφαιρα 30 φορές περισσότερα αιωρούμενα σωματίδια από ότι ένας καλά συντηρημένος καυστήρας πολυκατοικίας με 25 διαμερίσματα.

Έρευνα σε ευρωπαϊκές πόλεις, που διεξήχθη το 2001 - 2005 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Carbosol¹, έδειξε ότι το 50%-70% της χειμερινής ρύπανσης, με βλαβερές για την υγεία ενώσεις άνθρακα, προέρχεται από τα τζάκια και την καύση βιομάζας! Βεβαίως, αυτά τα επίπεδα καταγράφονται σε χώρες με πολύ βαρύτερο χειμώνα και πολύ πιο εκτεταμένη καύση βιομάζας και ξυλείας. Σε μια άλλη έρευνα στον Καναδά, φάνηκε ότι ένα κιλό ξυλείας που καίγεται σε τζάκι εκπέμπει 13,5-19,3 γραμμάρια σωματιδίων (το μεγαλύτερο μέρος τους πολύ επικίνδυνα PM_{2,5} (δηλ. με διάμετρο μικρότερη από 2,5 μικρά)), 0,2 γραμμάρια οξειδία του θείου, 1,4 γρ. οξειδία του αζώτου, 6,5-21 γρ. οργανικές πτητικές ενώσεις. Για να διαβάσετε περισσότερα σχετικά με τις επιπτώσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης από αιωρούμενα μικροσωματίδια και για το παράδειγμα της αιθαλομίχλης στο Λονδίνο το 1952 [πατήστε εδώ](#).

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτεί επίσης **το πρόβλημα της εσωτερικής ρύπανσης**, καθώς μεγάλο μέρος του καπνού παραμένει μέσα στο σπίτι. Σε κάθε περίπτωση που χρησιμοποιείται το τζάκι είναι απαραίτητο να παραμένει ένα μισάνοικτο παράθυρο, για την ανανέωση του εσωτερικού αέρα στο διαμέρισμα.

Όσο για τη θερμαντική απόδοση του αστικού τζακιού, αυτή είναι έτσι κι αλλιώς μικρή, μόλις 15% της θερμότητας παράγεται από την καύση των ξύλων, ενώ η ζέστη που παρέχει είναι μόνο τοπική και συνεισφέρει ελάχιστα στη συνολική θέρμανση ενός σπιτιού.

Απαγορεύεται ρητά η καύση βαμμένων (ειδικότερα με λαδομπογιές) ή βερνικωμένων ξύλων, κομματιών από έπιπλα και κάθε είδους πλαστικού, καθώς οδηγούν σε εκπομπή τοξικών αερίων μέσα και έξω από το σπίτι.

Απαγορεύεται επίσης η χρήση χημικών προσαναμμάτων. Είναι προτιμότερο να χρησιμοποιούνται φυσικά προσανάμματα όπως η δαδιά. Αποφεύγετε επίσης την αγορά ξυλείας εμποτισμένης με χημικά, που αποσκοπούν σε αργή καύση, εύκολο άναμμα κλπ.

Ακολουθώντας αυτές τις απλές οδηγίες μπορούμε να έχουμε ένα τζάκι-παρέα, με ορισμένη ενίσχυση της ζέστης. Εάν επιθυμούμε την καύση βιομάζας για αποφασιστική συνεισφορά στη θέρμανση, είναι καλύτερο να στραφούμε σε άλλες λύσεις, όπως η κεντρική θέρμανση ή οι μεγάλες σόμπες με πέλετς (pellet) (συσσωματώματα ξύλου) ή τα ενεργειακά τζάκια.

¹ Summary of the CARBOSOL project: Present and retrospective state of organic versus inorganic aerosol over Europe, 2007, J of Geophysical Research, <http://www.agu.org/pubs/crossref/2007/2006JD008271.shtml>

Εξάλλου, όσον αφορά στο φαινόμενο του θερμοκηπίου (υπεύθυνο για την κλιματική αλλαγή), η καύση του ξύλου θεωρείται ουδέτερη, καθώς όταν καίγεται απελευθερώνει στην ατμόσφαιρα διοξείδιο του άνθρακα (CO₂) που είχε αποθηκευθεί στο δέντρο από το οποίο προήλθε. Όλα αυτά βέβαια στην περίπτωση που η υλοτόμηση, από την οποία προκύπτουν τα καυσόξυλα, δεν είναι καταστροφική για το δάσος.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ

Στη φάση της έναυσης (ανάμματος) της φωτιάς, **δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται εύφλεκτα υγρά** διότι αυτά σχηματίζουν ατμούς, που προκαλούν μικρές εκρήξεις. Αυτές μπορούν να μεταδώσουν την φωτιά ανεξέλεγκτα σε παρακείμενα εύφλεκτα υλικά όπως υφάσματα, κουρτίνες κλπ. Ασφαλέστερη είναι η χρήση προσαναμμάτων που κυκλοφορούν στο εμπόριο, της παραδοσιακής δάδας ή χαρτιού.

Αν χρησιμοποιείτε ξυλόσομπα δεν πρέπει να τοποθετείται επάνω σε χαλί ή κοντά σε έπιπλα ή κουρτίνες, αφού η θερμότητά της μπορεί να οδηγήσει στην ανάφλεξή τους. Είναι προτιμότερο η σόμπα να βρίσκεται πάνω στο δάπεδο και αν αυτό είναι ξύλινο, πάνω σε μία άφλεκτη επιφάνεια, όπως π.χ. μάρμαρο, ώστε ακόμη και αν ξεφύγει ένα κάρβουνο ή μία κάφτρα να μην υπάρξει κίνδυνος πυρκαγιάς.

Σημαντική είναι επίσης η επιλογή της τοποθέτησης των σωλήνων αερισμού (μπουριά) ώστε να μη έρχονται σε επαφή με ξύλινες ή άλλες εύφλεκτες επιφάνειες, ενώ εξίσου σημαντικός είναι ο τακτικός καθαρισμός τους, όπως και της καμινάδας, από πίσσα και αιθάλη (στάχτη). Τα υπολείμματα πίσσας και στάχτης μέσα στα μπουριά μπορεί να αναφλεγούν, σε πολύ υψηλές θερμοκρασίες και οδηγεί σε πυράκτωση των σωλήνων (μπουριά). Η συγκέντρωση πίσσας και αιθάλης είναι συνάρτηση της καθαρότητας του ξύλου που επιλέγουμε να κάψουμε, κάτι που ισχύει και για νεότερου τύπου καύσιμη ύλη όπως τα pellet.

Είναι σημαντικό επίσης να εκπαιδευτούν τα παιδιά στους κινδύνους που ενέχει η χρήση ξυλόσομπας μέσα στο σπίτι για την αποφυγή εγκαυμάτων ή άλλων τραυματισμών.

Για το σβήσιμο πρέπει να κλείνεται η παροχή αέρα και να ασφαρίζεται το πορτάκι, ενώ η απομάκρυνση της στάχτης και κάρβουνων να γίνεται με προσοχή με τη χρήση άφλεκτου εξαρτήματος.

